

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-67-4-229-234

УДК 373.2.016:81-028.31

Світлана ТЕСЛЕНКО

викладач кафедри дошкільної освіти,
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3780-6641>
e-mail: svetlanateslenko@i.ua

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

У статті висвітлюється проблема формування комунікативної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. У Державному стандарті початкової освіти серед основних ключових компетентностей визначено здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади. Безумовно, що комунікативна діяльність є однією із провідних засобів пізнання дитиною світу, адже під час взаємодії із однолітками та дорослими відбувається засвоєння дитиною досвіду. Чим багатшим є мовлення дитини, тим простіше дитині висловлювати свої думки, підтримувати стосунки із однолітками, пізнавати навколишній світ. Найбільш інтенсивно комунікативний розвиток дитини відбувається в дошкільному віці. Підготовка дитини до школи містить в собі формування всіх типів компетенцій, провідне місце серед яких займає комунікативна. Її сформованість впливає на соціалізацію дитини, сприйняття довкілля, розвиток словникового запасу, прагнення вчитися, спроможність до взаємодії з іншими.

Ключові слова: комунікативно-мовленнєва підготовка, комунікативна готовність, діти старшого дошкільного віку, комунікативна діяльність, комунікативна компетенція.

Проблема формування готовності дітей старшого дошкільного віку і нині не втрачає актуальності. Педагоги-практики та науковці намагаються побудувати ефективну систему формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в Новій українській школі. У Великому тлумачному словнику готовність потлумачено як комплекс морфологічних і психологічних особливостей дітей старшого дошкільного віку, яка забезпечує успішний перехід до організованого шкільного навчання. Готовність до шкільного навчання включає мотиваційну, вольову, розумову, комунікативну і мовленнєву готовність [6, с. 73]. Проблему комунікації дітей дошкільного віку досліджували такі науковці, як А. Богуш, Л. Вигоцький, Н. Гавриш, О. Леонт'єв, М. Лісіна, Т. Маркова, В. Петровський, Т. Піроженко, А. Рузька, О. Смирнова, О. Ушакова та ін. За А. Богуш, комунікативно-мовленнєвий розвиток дітей – це комплексна характеристика особистості, яка вимагає як найбільш розвиненого розвитку мовлення, зокрема словникового запасу, звукової культури мовлення, граматичної правильності і виразності мовлення, діалогічних і монологічних форм мовлення, сформованих оцінно-контрольних дій, так і розвитку форм спілкування та індивідуально-психологічних якостей і властивостей особистості, які зумовлюють індивідуальний стиль спілкування кожної особистості на різних вікових етапах її розвитку і готують дитину до навчання у школі [3, с. 16].

Мета статті: висвітлити сутність поняття «комунікативна готовність», проаналізувати завдання щодо комунікативно-мовленнєвого розвитку старших дошкільників у чинних програмах для закладів дошкільної освіти.

Дослідження проблеми формування комунікативної готовності дітей старшого дошкільного віку зумовило насамперед визначити сутність понять «підготовка до школи», «комунікативна готовність», «комунікативна діяльність». Процес комунікації вчені трактують як передачу кодової інформації від суб'єкта до суб'єкта, що носить діяльнісний і діалогічний характер. Т. Лебедева трактує комунікацію як більш ширше за обсягом поняття, складовою якого є спілкування. Таке співвідношення визначається особливостями процесу комунікації. Комунікація може мати як двобічний характер, так і одnobічний. Спілкування є взаємним обміном повідомленнями, внутрішнім психічним змістом, тобто завжди двостороннім процесом [11, с. 43]. М. Лісіна розуміє спілкування як той аспект взаємодії людей, в якому предметом діяльності є інша людина. Спілкування як діяльність характеризується крім свого предмета також особливою потребою, несвідомих до інших життєвих потреб дитини. Остання визначається через продукт діяльності як прагнення до оцінки і самооцінки, до пізнання і самопізнання [12, с. 11]. Погоджуємось з думкою М. Лісіної, що мова як знаряддя спілкування, як його операція виникає на певному етапі розвитку комунікативної

діяльності. Її утворення і розвиток зумовлені потребами спілкування і загальної життєдіяльністю дитини. Мова виникає лише як необхідний і достатній засіб для вирішення тих завдань спілкування дитини з дорослим, які постають перед дошкільнятами на певному етапі розвитку його комунікативної діяльності і впливають з більш широких життєво важливих для дитини проблем, пов'язаних з типом провідної діяльності. За О. Бодальовим, спілкування як діяльність та формування особистості тісно пов'язані одне з одним [5, с. 84].

На твердження А. Богуш, комунікативна діяльність – це своєрідна форма взаємодії людей у процесі їхньої пізнавально-трудова діяльності, що формується із комунікативних актів, в яких беруть участь комуніканти, котрі породжують і продукують висловлювання та інтерпретують їх [2, с. 139]. Під час комунікативної діяльності дитина вчиться планувати спільні практичні дії, ставити пізнавальні запитання, застосовувати норми і правила мовленнєвого етикету, добирати способи спілкування, застосовувати мовна та немовні засоби спілкування, регулювати силу голосу, темп і тон мовлення, формувати здатність висловлювати власну думку, інтерпретувати її по своєму, вносити щось нове.

В аспекті досліджуваної проблеми важливою є думка Т. Піроженко, яка наголошує на тому, що саме комунікативна діяльність визначає розвиток мовлення [14, с. 33], а повноцінному розвитку особистості сприяє спілкування, яке здійснюється на основі діалогу, і забезпечує комунікацію, взаємодію [14, с. 37]. Учена розглядає комунікативний розвиток дітей за трьома рівнями: комунікативний, комунікативно-лінгвістичний і особистісний рівні. Комунікативний рівень (поведінка) передбачає спрямованість на партнера, вказівка на відповідну реакцію; різноманітність і виразність, активне використання невербальних засобів спілкування; наявність контакто встановлювальних засобів взаємодії. Когнітивно-лінгвістичний рівень (свідомість): розуміння дитиною емоційного змісту ситуації спілкування через аналіз стану дійових осіб (знання слів, що характеризують емоційний стан людини); розуміння дитиною характеру персонажів та дійових осіб (знання слів, що характеризують риси, якості особистості); словникове багатство (різноманітність і точність вживання лексики, що відповідає ситуації спілкування); граматична правильність, відмінювання та узгодження слів у фрази згідно з мовними нормами; фонетичні властивості мовлення (звукимовна, дикція, сила голосу). Особистісний рівень (суб'єктний рівень регуляції і самовираження в мовленнєвому спілкуванні) передбачає доволь-

ність мовлення: прагнення до розгортання, логічності, зв'язності, забезпечення розуміння свого мовлення; управління мовленням, умінням його змінити у разі потреби; характер тексту (репродуктивний або творчий) [10].

Л. Калмикова зазначає, що вдосконалення сучасної дошкільної лінгводидактики передбачає вживання назви «підготовка до школи» у 4 значеннях: мовна підготовка (мовно-чуттєва) – забезпечення практичного оволодіння дітьми всіх одиниць рідної мови: звуків, слів, граматичних форм, надфразових єдностей, тестів, розвитку чуття мови; 2) мовленнєва підготовка – розвиток навичок усного мовлення (орфоепічні, фонологічні, вимовні, лексичні, граматичні, навички утворення діалогічних і монологічних висловлювань), тобто навичок говоріння – вживання одиниць мови для мислення, спілкування; розвиток комунікативно-мовленнєвих навичок. Розвиток сприйняття і розуміння мовлення, осмислення мовних значень. Під розвитком навичок усного мовлення вчена зазначає також і розвиток мовленнєвого досвіду, розвиток мовленнєвої компетенції; 3) метамовна підготовка включає пропедевтику вивчення мови – первісну об'єктивізацію мови: усвідомлення її знакової системи й мовних значень, формування основних мовних умінь у глупі читання, письма; 4) мовленнєва-діяльнісна (комунікативно-рефлексивна підготовка) формування мовленнєвих умінь, пов'язаних з аналізом мовленнєвих умінь, мовленнєвих явищ, розвитком рефлексії дитини над власним мовленням: усвідомленням і контролем над процесом його породження, тобто з розвитком основ довільного, навмисного усвідомленого мовлення, яке контролюється за допомогою свідомості, а не мовного чуття [9, с. 99].

Підготовка дитини до школи передбачає формування всіх типів компетенцій, провідне місце серед яких займає комунікативна. Її сформованість впливає на соціалізацію дитини, сприйняття довкілля, розвиток словникового запасу, бажання вчитися, здатність до взаємодії з іншими. На думку А. Богуш, мовленнєва-комунікативна підготовка дітей до школи – своєрідна підготовка, що специфікою свого змісту стимулює інтелектуальну, емоційно-вольову, мотиваційну готовність дошкільнят та готовність у сфері спілкування. Вона передбачає достатню адаптацію дітей до умов шкільного навчання, до нових програмових вимог щодо засвоєння норм і правил мови, мовленнєвих дій, необхідних для опанування мовленнєвих умінь [3, с. 26]. А. Богуш під комунікативною готовністю розуміє комплексне застосування дитиною мовних і немовних засобів (міміка, жести, рухи) з метою комунікації; вміння адекватно і

доречно практично користуватися мовою в конкретних навчальних і соціально-побутових ситуаціях; уміння самостійно орієнтуватися у ситуації спілкування, ініціативність спілкування, вміння приймати і вирішувати самостійно мовленнєве завдання [3, с. 26]. Погоджуємось з думкою О. Поліщук, І. Коновальчук, що комунікативна готовність дитини до школи являє собою цілісне комплексне утворення, що утворюється з трьох компонентів: когнітивного, емоційного, поведінкового. Когнітивні складові у становленні комунікативної готовності відзеркалюють можливості дитини: до навчання спілкування, спостерігаючи за поведінкою дівчати, наслідуючи їх; сприйняття думки іншої людини під час певної діяльності, прогнозуючи імовірні її дії та передбачаючи можливі проблеми в міжособистісних стосунках; усвідомлення ціннісної-сислової сторони спілкування, розуміння якостей, емоцій і почуттів, що сприяють чи стають на заваді взаємовідносинам; критичного, усвідомленого сприйняття інформації в різноманітних ситуаціях. Емоційні компоненти комунікативної готовності дитини репрезентують: відчуття психологічно сприятливого або несприятливого, комфортного або дискомфортного спілкування; емоційний відгук та співпереживання до іншої людини під час безпосередньої взаємодії; реагування на почуття і дії довідишніх, спроможність до емпатії; ідентифікація себе серед інших; адекватне сприйняття партнера, вміння емоційно улюбляти та підтримувати; саморефлексія дитини та емоційна стабільність під час міжособистісного спілкування; створення і підтримання позитивного емоційного настрою із співбесідником, вміння не лише реагувати на зміну стану партнера, його дій та емоції, але й передбачати їх. У поведінковому компоненті комунікативної готовності дитини О. Поліщук, І. Коновальчук визначають: мету комунікації, результативні стратегії спілкування залежно від ситуації, продуктивну співпрацю з різними партнерами в групі та команді, виконуючи різні ролі в спільноті; зрозуміле інтерпретація своїх думок, ініціативність, адекватність у спілкуванні; передбачення можливих результатів комунікативної діяльності, контроль та оцінку [15].

Комунікативна підготовка охоплює весь період перебування дітей у закладах дошкільної освіти й орієнтується на Базовий компонент дошкільної освіти, в якому зокрема в освітній лінії «Мовлення дитини» визначено сутність комунікативної компетенції. Зауважимо, що кінцевий показник комунікативно-мовленнєвого розвитку зазначено і в таких освітніх лініях, як «Дитина в соціумі» (при зустрічі впізнає знайомих, і за власним бажанням чи у відповідь на звернення вияв-

ляє готовність і спроможність доброзичливо спілкуватись з ними) [1, с. 10], «Дитина у світі культури» (елементарно аналізує засоби художньої виразності, яскравість образу пов'язує із звуками, ритмами, динамікою, темпами, рухами, мімікою, жестами, римами, монологіями, діалогами, цілісно відтворює зміст поетичного та прозового твору, вирізняє зачин, основну частину, кінцівку, повтор у казці, оповіданні. Уміє декламувати вірші напам'ять, переказувати українські народні казки, застосовувати усну народну творчість в іграх, інсценуваннях, розвагах, фольклорних святах. Вдається до римування, словотворчості, гуманних змін і продовження казки, оповідання, виявляє навички образного мовлення. Виявляє творчу активність, інтерес до улюблених літературних творів, самостійно інтегрує в них елементи інших мистецьких діяльностей, що складає зміст літературної компетенції. Володіє комунікативними навичками спілкування з приводу змісту і краси твору, його засобів [1, с. 14-15].

Аналіз чинних програм щодо змісту розвитку, навчання і виховання дітей старшого дошкільного віку показав, що в них достатньо повно визначено завдання, спрямовані на комунікативну підготовку дитини шостого року життя до навчання у школі. Так, у програмі «Впевнений старт» (2017 рік), окремо подано напрямок «Комунікативна діяльність», яку автори розуміють як самостійний вид специфічно дитячої діяльності, в якому створюються та розвиваються комунікативні навички та навички взаємодії. Провідним навчальним змістом діяльності спілкування є розуміння іншої людини. Кінцевим результатом життєвих навичок у спілкуванні виступає адекватність дій (емоційних, мовленнєвих, поведінкових) різноманітним ситуаціям спілкування (в грі, пізнавально-дослідній та інших видах діяльності, які забезпечують взаєморозуміння між учасниками комунікації). Невербальні засоби спілкування та мовленнєве висловлювання (думка, що оформлена у мовлення) є інструментальними засобами комунікативної діяльності. Саме тому вони виступають освітнім змістом «навчання» кожної дитини вірно та адекватно, згідно до ситуацій спілкування, використовувати різноманітні засоби комунікації [13, с. 6]. У програмі визначені завдання: навчити слухати іншу людину; координувати свої дії з діями інших людей; зважати на інтереси інших; діяти в команді, злагоджено; свідомо обирати партнерів для різних ситуацій взаємодії; обмінати ситуацій непорозуміння, миритися, якщо це потрібно; активно та виразно використовувати невербальні засоби комунікації; будувати різні форми мовленнєвих висловлювань: запитання, зустрічне запитання, згода, уточнення, заперечення, запит,

сумнів, прохання, вимога [13, с. 6], та визначено обсяг засвоєних дітьми знань, а саме: триматися в діалозі невимушено, розмовляти тактовно, переконливо, відчувати емоційний тон розмови та коригувати його у позитивний бік, відчуючи загострення ситуації спілкування, коректно виявляти емоційне ставлення до предмета розмови чи співрозмовника; щодо висловлювання прохання, вибачення, подяки, припущення, співпереживання тощо [13, с. 8].

У програмі «Стежинки у Всесвіт» в освітній лінії «Дитина в соціумі» представлені завдання комунікативного розвитку дитини, а саме: поширювати коло спілкування з малознайомими людьми: у спільній, м'якій, привітній формі передавати свої пропозиції, поради, прохання, учити надсилати листа з привітаннями, використовувати різні ситуації для спілкування по телефону, за допомогою соціально прийнятих засобів спілкування захищати себе, та визначені показники соціальної компетенції дитини серед яких: добре орієнтується у правилах культури поведінки, володіє різними формами та засобами спілкування, керує своєю поведінкою, прагне спілкуватися та діяти так, щоб не заважати іншим [7, с. 108-109].

У 2016 році було видано оновлений зміст програми «Дитина». У розділі «Мовлення дитини», підрозділі «Ми розмовляємо» визначено такі завдання комунікативного розвитку 6-ти річної дитини: формувати культуру мовного спілкування, вміння підтримувати інтерес дітей до спілку-

вання з однолітками в різних видах діяльності, сприяти засвоєнню етичних способів налагодження стосунків із партнерами по грі чи сцені (вступати в діалог); привчати творчо та доречно застосовувати для цього різноманітні способи спілкування (словесні, мімічні, пантомімічні залежно від ситуації) [8, с. 160, 162].

Щодо «Мовленнєвого компонента дошкільної освіти», то в ньому змістовий аспект розвитку мовлення дітей шостого року життя представлено в розділі «Навчально-мовленнєва діяльність дітей у дошкільному закладі». Ця програма узгоджується із Базовим компонентом дошкільної освіти, в ній ґрунтовно подано усі завдання за мовленнєвою і комунікативною компетенціями, подано базову характеристику мовленнєвого розвитку – обов'язкового мінімуму знань та вмінь, якими має оволодіти кожна дитина на певному віковому етапі. Слід зазначити, що програма набула популярності серед вихователів-практиків та керівників закладів дошкільної освіти.

Отже, зміст програм дозволив констатувати, що в них досить чітко і ґрунтовно визначено завдання з формування комунікативно-мовленнєвої підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі.

Перспективу дослідження вбачаємо в роботі діагностувальної методики та з'ясуванні рівнів сформованості комунікативної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в Новій українській школі.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf>
2. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 374 с.
3. Богуш А. Мовленнєве спілкування як лінгводидактична проблема. Лінгводидактичні засади мовленнєвого спілкування. – Одеса: ПНЦ АПН України, 2006. – 307 с.
4. Богуш А.М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. – 4-те вид., доопр. і доп. – Х.: Вид-во «Ранок», 2013. – 192 с.
5. Бодальов А. А. Личность и общение: Избранные труды. – М.: Педагогика, 1983. – 272 с.
6. Великий тлумачний словник української мови (з дод. допов. та СД) уклад і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
7. Дитина в дошкільні роки: комплексна освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2016. – 160 с.
8. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. В.О. Огневюк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богиніч, Н. І. Богданець-Білокаленко та ін.; наук. ред.: Г. В. Беленька, М. А. Машовець; Мін. осв. і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. – К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
9. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри: нав.-метод. пос. / Л.О.Калмикова. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. – 448 с.
10. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні. 257-258. – Режим доступу: http://torsing.ua/download/library-teacher/kniga_kerivnika_dnz.pdf
11. Лебедева Общение как составляющая коммуникативной культуры старших дошкольников с ОНР / «Імідж сучасного педагога». – 2009. – № 6-7 (95-96). – 116 с.
12. Общение и речь: Развитие речи у детей в общении со взрослыми / Под ред. М. И. Лисиной; Науч.-исслед. ин-т общей и педагогической психологии Акад. пед. наук СССР. — М.: Педагогика, 1985.—208 с.
13. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. – К.: Українська академія дитинства, 2017. – 80 с.

14. Пироженко Т.О. Мовленнєве зростання дошкільника/ Науково – методичний посібник. – К. : Київ, Грайлик, 1999.
15. Поліщук О. В., Коновальчук І. І. Формування комунікативної готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі / О. В. Поліщук, І. І. Коновальчук // Актуальні проблеми дошкільної освіти в Україні. Використання педагогічних ідей В. О. Сухомлинського в закладах дошкільної освіти: зб. наук. праць / за заг. ред. проф. Л. В. Зданевич, доц. Л. С. Пісоцької, Л. А. Машкіної, Розгон В. В., М. С. Колесникової. – Хмельницький : ХГПА, 2018. – С. 111–115. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/28943/1/1.PDF>
16. Шиліна Є. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі / Лінгводидактичні засади мовленнєвого спілкування. – Одеса: ПНЦ АПН України, 2006. – 307 с.]

Reference:

1. Bazovyy komponent doshkilnoyi osvity. – Rezhym dostupu: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazoviy-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf>
2. Bohush A. Movlennyevyu rozvytok ditey vid narodzhennya do 7 rokiv. Monohrafiya. 2-u vydannya. K.: Vydavnychyy Dim «Slovo», 2010. 374 s.
3. Bohush A. Movlennéve spilkuvannya yak lnhvodydaktychna problema. Lnhvodydaktychni zasady movlennyevoho spilkuvannya. Odesa: PNTS APN Ukrayiny, 2006. 307 s.
4. Bohush A.M. Movlennievyy komponent doshkilnoi osvity. – 4-te vyd., doopr. i dop. – Kh.: Vyd-vo «Ranok», 2013. – 192 s.
5. Bodal'ov A. A. Lichnost' i obshcheniye: Izbrannye trudy. M.: Pedagogika, 1983. 272 s.
6. Velykyy tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy (z dod. dopov. ta SD) uklad i holov. red. V.T. Busel. K. : Irpyn' : VTF «Perun», 2009. 1736 s.
7. Dytna v doshkil'ni roky : kompleksna osvitnya prohrama / avtor. kolektyv ; nauk. kerivnyk K. L. Krutyi. Zaporizhzhya : TOV "LIPS" LTD, 2016. 160 s.
8. Dytna: Osvitnya prohrama dlya ditey vid dvokh do semy rokiv / nauk. ker. V.O. Ohnevyyuk: avt. kol. : H. V. Byelen'ka, O. L. Bohinich, N. I. Bohdanets'-Biloskalenko ta in.: nauk. red.. H. V. Byelien'ka, M. A. Mashovets'; Min. osv. i nauky Ukrayiny, Kyiv, un-t im. B. Hrinchenka. K.: Kyiv, un-t im. B. Hrinchenka, 2016. 304 s.
9. Kalmykova L.O. Perspektyvnist' i nastupnist' v navchanni movy u rozvytku movlennya ditey doshkil'noho i molodshoho shkil'noho viku: psykholinhvistychnyy i lnhvometodychnyy vymiry: nav.-metod. pos. Kyiv : Vydavnychyy Dim «Slovo», 2017. 448 s
10. Komentar do Bazovoho komponenta doshkil'noyi osvity v Ukrayini. 257-258. Rezhym dostupu: http://torsing.ua/download/library-teacher/kniga_kerivnika_dnz.pdf
11. Lebedeva. Obshcheniye kak sostavlyayushchaya kommunikativnoy kul'tury starshikh doshkol'nikov s ONR / «Ímídzh suchasnogo pedagoga». 2009. № 6-7 (95-96). 116 s.
12. Obshcheniye i rech': Razvitiye rechi u detey v obshchenii so vzroslymi /Pod red. M. I. Lisinoy; Nauch.-issled. in-t obshchey i pedagogicheskoy psikhologii Akad. ped. nauk SSSR. — M.: Pedagogika, 1985. 208 s.
13. Osvitnya prohrama «Vpevnenyy start» dlya ditey starshoho doshkil'noho viku / [N. V. Havrysh, T. V. Panasyuk, T. O. Pirozhenko, O. S. Rohozyans'kyy, O. Yu. Khartman, A. S. Shevchuk]; Za zah. nauk. red. T. O. Pirozhenko. K.: Ukrayins'ka akademiya dytynstva, 2017. 80 s.
14. Pirozhenko T.O. Movlennyeve zrostannya doshkil'nyka / Naukovo – metodychnyy posibnyk. K.: Kyiv, Hraylyk, 1999.
15. Polishchuk O. V., Konoval'chuk I. I. Formuvannya komunikativnoyi hotovnosti ditey starshoho doshkil'noho viku do navchannya v shkoli // Aktual'ni problemy doshkil'noyi osvity v Ukrayini. Vykorystannya pedahohichnykh idey V. O. Sukhomlyns'koho v zakladakh doshkil'noyi osvity: zb. nauk. Prats' / za zah. red. prof. L. V. Zdanevych, dots. L. S. Pisots'koyi, L. A. Mashkinoyi, Roz-hon V. V., M. S. Kolesnykovoyi. Khmel'nyts'kyy : KHHPA, 2018. S. 111–115. Rezhym dostupu: <http://eprints.zu.edu.ua/28943/1/1.PDF>
16. Shylina Ye. Formuvannya movlennyevoyi hotovnosti ditey starshoho doshkil'noho viku do navchannya u shkoli / Lnhvodydaktychni zasady movlennyevoho spilkuvannya. Odesa: PNTS APN Ukrayiny, 2006. 307 s.

Светлана Тесленко. К проблеме формирования коммуникативной готовности детей старшего дошкольного возраста к обучению в школе

В статье освещается проблема формирования коммуникативной готовности детей старшего дошкольного возраста к учебе в школе. В Государственном стандарте начального образования среди основных ключевых компетенций определенно способность общаться родной (в случае отличия от государственной) и иностранными языками, что предусматривает активное использование родного языка в разных коммуникативных ситуациях, в частности в быту, образовательном процессе, культурной жизни общества. Безусловно, что коммуникативная деятельность является одной из ведущих средств познания ребенком мира, ведь во время взаимодействия с ровесниками и взрослыми происходит усвоение ребенком опыта. Чем богаче является речь ребенка, тем проще ребенку выразить свои мнения, поддерживать отношения с ровесниками, познавать окружающий мир. Наиболее интенсивно коммуникативное развитие ребенка происходит в дошкольном возрасте. Подготовка ребенка к школе включает формирование всех типов компетенций, центральное место среди которых занимает коммуникативная. Ее сформированность влияет на социализацию ребенка, восприятия окружающей среды, развитие словарного запаса, желаний учиться, способность к взаимодействию с другими.

Ключевые слова: коммуникативно речевая подготовка, коммуникативная готовность, дети старшего дошкольного возраста, коммуникативная деятельность, коммуникативная компетенция.

Svetlana Teslenko. On the problem of forming the communicative readiness of pre-school children for school

The article deals with the problem of communicative readiness of older preschool children to study at school. The National Standard of Primary Education identifies among the key competences the ability to communicate in the native (in the case of a different one from the state language) and foreign languages, which requires the active use of the native language in various communication situations, in particular in the everyday life, educational process, and cultural life of the community. Undoubtedly, communicative activity is one of the leading means of learning about the child world, because when interacting with peers and adults, a child gets some experience. The richer a child's speech is, the easier it is for a child to express his or her thoughts, to maintain relationships with peers, and to get to know the outside world. The most intensively a communicative development of a child occurs at the preschool age. M Lysina emphasizes that a child of preschool age masters four forms of communication, namely, situational-personal, situational-business, non-situational-cognitive, non-situational-personal. Communication is one of the important factors in a child's social development. In the process of development, the person acquires the appropriate knowledge, skills and communication skills, mastering the laws, rules of communication and forms of linguistic communication, ie communicative competence. Older preschool age is characterized by the development of monologue speech, such fun functions of speech as planning, adjusting, and explanatory and mastering the non-situational-personal form of communication. Preparing a child for school involves the formation of all types of competencies, with communication being central. Its formation influences the socialization of a child, the perception of the environment, the development of vocabulary, the desire to learn, the ability to interact with others.

Key words: communicative and language training, communicative readiness, older preschool children, communicative activity, communicative competence.